

Erhvervspartnerkab mellem Syddansk Vækstforum og UdviklingsRåd Sønderjylland, år 2017-2019

Baggrund

UdviklingsRåd Sønderjylland og Syddansk Vækstforum har en fælles interesse i at styrke Sønderjylland som et regionalt vækstcentrum og indgår derfor et erhvervspartnerkab. Formålet er at styrke samarbejde, koordinering og synergi med afsæt i fælles strategiske prioriteringer og erhvervsmæssige styrkepositioner til gavn for virksomhedernes vækstvilkår.

UdviklingsRåd Sønderjylland (URS) er et privat-offentligt partnerskab forankret i en forening med 26 medlemmer, der arbejder for at styrke og udvikle landsdelens erhvervsklynger, rammebetingelser og relationer:

- Erhvervsklyngeudviklingen tager afsæt i de sønderjyske styrkepositioner; energi- og produktionsteknologi, fødevarer, logistik. Derudover etableres der tematiske indsatser.
- Udvikling af landsdelens rammebetingelser har fokus på arbejdskraft, infrastruktur, kapitalfremskaffelse og uddannelse
- Udvikling af landsdelens relationer har fokus på interessevaretagelse på nationalt, regionalt samt nordtysk niveau.

Indsatsen sker i et tæt og koordineret samarbejde med landsdelens øvrige erhvervsfremmeaktører indenfor erhvervsservice, iværksætteri, turisme og regional udvikling.

Gennem den regionale vækst og udviklingsstrategi 2016-2019 har Syddansk Vækstforum som strategiske mål at øge produktiviteten og erhvervsfrekvensen. Det skal bl.a. ske gennem en fortsat fokuseret indsats inden for de tre forretningsområder: Bæredygtig Energi, Sundheds- og Velfærdsinnovation og Oplevelseserhverv samt en række brede indsatser, herunder kvalificeret arbejdskraft, automatisering og Industri 4.0.

Syddansk Vækstforum og UdviklingsRåd Sønderjylland har gennem en årrække udviklet et godt samarbejde på en række erhvervsområder, bl.a. energi- og produktionsteknologi.

Ligeledes har Syddansk Vækstforum og UdviklingsRåd Sønderjylland arbejdet sammen om udviklingen af logistik i "Porten til Europa" samt på fødevarerområdet.

Udover samarbejdet på de syddanske og sønderjyske erhvervsstyrkepositioner har parterne meget gode samarbejdserfaringer på skiftende erhvervstemaer som fx automatisering, velfærdsteknologi samt BIG Data.

Mål for aftalen

UdviklingsRåd Sønderjylland og Syddansk Vækstforum er enige om at fortsætte det eksisterende erhvervsudviklingssamarbejde inden for energi- og produktionsteknologi, samt styrke samarbejdet om at skabe vækst og erhvervsudvikling i de øvrige sønderjyske erhvervsstyrkepositioner: fødevarer og logistik indenfor de forretningsområder og rammer, Vækstforum har her. Der samarbejdes endvidere om:

- Etablering af Center for Industriel Elektronik i Sønderborg.

- Etablering af Aeronautical Center of Excellence – Denmark (ACE) i Vojens.
- Udbygning af det grænseoverskridende erhvervsamarbejde.

UdviklingsRåd Sønderjylland og Syddansk Vækstforum er enige om at fortsætte og styrke det eksisterende samarbejde inden for adgangen til arbejdskraft og uddannelse samt kapitalfremskaffelse. Som opfølgning på den regionale vækst- og udviklingsstrategi har Region Syddanmark og kommunerne iværksat en række aktionsplaner, herunder en fælles syddansk indsats vedr. kvalificeret arbejdskraft. Specifikt har de sønderjyske kommuner og Region Syddanmark indgået en udviklingsaftale om byregionens udvikling, herunder infrastruktur som desuden adresseres i Syddansk Mobilitetsråd.

Aftale

Syddansk Vækstforum og UdviklingsRåd Sønderjylland vil med aftalen skabe en fælles retning på større indsats i perioden år 2017-2019.

Aftalens aktiviteter skaber dermed grundlag for, at Syddansk Vækstforum og UdviklingsRåd Sønderjylland arbejder med samme fokus, når nye indsatsmuligheder opstår lokalt, regionalt og nationalt.

Løbende møder og kontakt mellem Syddansk Vækstforum og UdviklingsRåd Sønderjylland skal sikre begge parter viden om status og muligheder på de enkelte aktivitetsspor. På nogle af aktivitetssporene vil UdviklingsRåd Sønderjylland ikke være udførende, og det kan her være en anden relevant aktør ifølge arbejdsdeling aftalt i landsdelen.

Aktivitetsspor

1. Energi- og produktionsteknologi

Syddansk Vækstforum og UdviklingsRåd Sønderjylland har allerede et godt samarbejde indenfor energi- og produktionsteknologi, hvor Region Syddanmark har en global styrkeposition inden for energieffektive teknologier, særligt i området omkring Sønderborg. Region Syddanmarks kortlægning af virksomheder inden for forretningsområdet energieffektive teknologier fra 2016 viser, at virksomhederne på landsplan beskæftiger 46.400 fuldtidsansatte, tæller 6.500 virksomheder, og omsætter for 75 mia. kr. med en eksportandel på mere end 45 %. Den syddanske andel tæller mere end 1.500 virksomheder, som udgør knap 30 % af den samlede danske beskæftigelse og omsætning. Udviklingsråd Sønderjylland har sammen med Syddansk Vækstforum været aktivt medvirkende til, at klyngen CLEAN blev etableret til gavn for virksomhederne i regionen. Derudover har URS været involveret i mange Vækstforumfinansierede udviklingsindsatser indenfor energiteknologi, elektronik og automatisering. Fra år 2016 har Sønderborg Vækstråd i stigende omfang overtaget de operationelle erhvervsudviklingsopgaver på landsdelens vegne som et led i øget arbejdsdeling.

Konkurrenceevnen i den regionale elektronikindustri er meget afhængig af viden og kompetencer. Dette gælder især inden for forretningsområdet energieffektive teknologier, hvor regionens virksomheder er kendte for stærke markedspositioner i en række værdikæder. Energiteknologierhverv indgår i betydeligt omfang i andre relevante brancher i Region Syddanmark. Det drejer sig fx om velfærdsteknologi, maskinproduktion og elektromobilitet. Den stigende anvendelse af elektroniske løsninger i industrien medfører et stigende behov for viden og kompetencer. Industrien har derfor efterspurgt, at der blev etableret et center for industriel elektronik. Centeret skal være et stærkt og unikt europæisk center for anvendt elektronik, som skal bidrage med forskningsbaseret viden, innovationssamarbejder, testlaboratorier, samt uddannelse og tiltrækning af arbejdskraft til området.

Aktiviteter:

- URS og Syddansk Vækstforum vil understøtte etableringen af et Center for Industriel Elektronik som fem parter står bag; SDU, Bitten & Mads Clausens Fond, Linak, Syddansk Vækstforum/Region Syddanmark og Sønderborg Kommune.
- URS og Vækstforum arbejder sammen om at fastholde og udvikle CLEANs værdiskabende aktiviteter til gavn for industrien i Sønderjylland. Særligt gennem det dansk-tyske udviklingsprojekt, FURGY CLEAN Innovation.

2. Fødevarer

Fødevarevirksomheder er en væsentlig del af det sønderjyske landbrugs- og fødevarerhverv. I Sønderjylland er godt 12 % af den samlede arbejdsstyrke beskæftiget i landbrugs- og fødevarerhvervene, hvor det for hele Danmark er ca. 7 %.¹

Vækstforum understøtter fødevarerhvervet gennem de brede indsatser inden for bl.a. kvalificeret arbejdskraft og automatisering og indenfor forretningsområdet Oplevelseserhverv, hvor URS aktuelt er involveret i indsatsen "Spirende Fødevarer Oplevelser" og tidligere "Syddanske Madoplevelser".

Region Syddanmark ønsker sammen med Region Midtjylland og Region Nordjylland at skabe et fundament for en sammenhængende landsdækkende fødevarerklønge. I den forbindelse har Syddansk Vækstforum afdækket særlige styrker og udfordringer indenfor det syddanske fødevarerhverv, og det er yderligere ved at blive afdækket, om der er særlige behov, der ikke tilgodeses gennem eksisterende tilbud til fødevarerhvervet. Herunder behov for etablering af nye samarbejdsrelationer. Afdækningen foretages i regi af Vestdansk Erhvervssamarbejde.

Aktiviteter:

- Syddansk Vækstforum vil involvere URS i arbejdet med at afdække fødevarerhvervets behov og muligheder.
- URS og Syddansk Vækstforum vil understøtte udviklingen af regionale fødevarer gennem centrale aktører som eksempelvis fødevarer-netværket "Sønderjyske Fristelser".
- I fællesskab styrke samarbejdet med den nationale fødevarerklønge og inddrage URS i etableringen af en eventuel syddansk fødevarerhub, hvis der afdækkes særlige styrker og udfordringer, der er behov for at tilgodeses.

3. Logistik

Transporterhvervet har stor betydning i den syddanske del af "Jyllandskorridoren", hvor de nord- og sydgående veje mellem Syddanmark og Nordtyskland er Danmarks vigtigste adgangsvej til og fra Europa for gods- og persontransport. Rygraden i Jyllandskorridoren er et transportsystem med veje, jernbaner, havne og lufthavne med specialiserede transport HUB's i Padborg og Trekantområdet.

Udover den transportmæssige styrkeposition er logistikløsninger og kompetencer af stigende betydning for "Produktionsdanmark". Aktuelt sætter godstransporten på landevej over grænsen nye rekorder og

---

¹ "Det sønderjyske Landbrugs- og fødevarer erhverv – perspektiver for vækst og udvikling, marts 2014"

produktionsvirksomhederne imødeser stigende omkostninger til logistik samtidig med, at kundernes krav til leverancen øges.

Syddansk Vækstforum har gennem brede indsatser inden for automatisering, Industri 4.0 og kvalificeret arbejdskraft fokus på at styrke vækstbetingelserne for bl.a. syddanske produktions- og logistikvirksomheder.

Syddansk Vækstforum kan understøtte indsatser i regionens yderområder, der ligger udenfor strategiens forretningsområder, hvis de baseres på lokale vækstpoterentialer og hvor der tages udgangspunkt i en helhedsorienteret tilgang til vækst og udvikling.

Aktiviteter:

URS og andre lokale aktører som fx Business Aabenraa og Innovationscenteret for Logistik og Transport (ILT) udarbejder grundlag for, hvordan transporterhvervet kan indgå i en helhedsorienteret indsats i Sønderjylland. Ud fra dette grundlag vil URS og Syddansk Vækstforum:

- styrke samarbejdet om at udvikle logistikkompetencerne hos de syddanske produktionsvirksomheder og transportvirksomheder for at styrke begge parter konkurrenceevne.
- sammen med brancheorganisationer og logistikvirksomheder undersøge behov og muligheder indenfor fx:
  - o optimering af værdikæder gennem brug af øget digitalisering (fx køle-/fryseområdet indenfor fødevarer eller sværgods).
  - o udvikling af uddannelser der understøtter branchens behov.

4. Etablering af Aeronautical Center of Excellence – Denmark (ACE)

Der er i 2016 indgået aftale om anskaffelsen af nye danske kampfly til erstatning for de nuværende F-16 fly. Flyene skal fortsat operere fra Flyvestation Skrydstrup i Vojens. Beslutningen underbygger Haderslev Kommunes vision om at skabe rammerne for et industrisamarbejde om flyvedligeholdelse på Skrydstrup Lufthavn. Dette samarbejde har international rækkevidde, og Haderslev Kommune arbejder derfor på at beskrive, hvordan 'ACE – Denmark' kan foldes ud. 'ACE – Denmark' planlægges etableret som en forening, der skaber rammerne for samarbejde mellem virksomheder, forsvaret og politiske samarbejdspartnere. Målet er, at der skal samarbejdes bredt med interessenter nationalt og internationalt, og at 'ACE – Denmark' skal fungere som en paraply for klyngen af virksomheder, der arbejder med vedligeholdelse af fly.

Aktiviteter:

- URS og Syddansk Vækstforum vil afdække, om der er særlige styrker, udfordringer og potentialer for det regionale erhverv i relation til etableringen af 'ACE - Denmark'.

5. Det dansk-tyske erhvervssamarbejde

Syddansk Vækstforum ønsker at udnytte de potentialer, der ligger i at samarbejde hen over den dansk-tyske grænse herunder at udnytte potentialerne i Interreg5A-programmet. Udviklingsråd Sønderjylland er i kraft af sin geografi og erfaring med grænseoverskridende erhvervssamarbejde en stærk samarbejdspartner i denne sammenhæng. UdviklingsRåd Sønderjylland har været en væsentlig partner i etablering og gennemførelse af indsatser, senest elektromobilitetsprojektet eMotion (2012-2015)

InProReg, PE Center og FURGY CLEAN INNOVATION. Derudover driver UdviklingsRåd Sønderjylland et dansk-tysk Business Forum med 28 erhvervsledere sammen med IHK Flensborg.

Aktiviteter:

- URS og Syddansk Vækstforum vil arbejde for at udvikle det dansk-tyske erhvervssamarbejde gennem opfølgning og igangsætning af aktiviteter, der indgår i Region Syddanmarks samarbejdsaftale med Land Schleswig-Holstein.
  - o URS vil etablere et bæredygtigt netværk på området for erhvervsudvikling.
  - o URS og Syddansk Vækstforum vil fortsat udvikle erhvervsindsatser, der tager afsæt i de syd- og sønderjyske erhvervsstyrkepositioner.

6. Kvalificeret arbejdskraft og uddannelse

Region Syddanmarks Vækstbarometer for 4. kvartal 2016 viser, at virksomhederne i Sønderjylland fortsat har betydelige udfordringer med at få adgang til kvalificeret arbejdskraft. Således havde 54 % af de sønderjyske virksomheder, der inden for det seneste halve år havde søgt nye medarbejdere, problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Samtidig har automation og ny teknologi bidraget stærkt til, at et job i industrien i dag ser anderledes ud end for 5-10 år siden. Udfordringen forventes ikke at blive mindre i fremtiden. Derfor skal indsatserne både rettes mod de voksne, der allerede er på arbejdsmarkedet, og de unge, der skal til at vælge uddannelse.

Parterne er enige om, at en væsentlig forudsætning for at fastholde og skabe arbejdspladser i Sønderjylland er, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft. Det kræver både fokus på uddannelse og efteruddannelse, på fastholdelse og tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft, og at sikre, at Sønderjylland fremstår som et attraktivt sted at bo, arbejde og uddanne sig.

Aktiviteter:

- URS og Syddansk Vækstforum vil bidrage til at opkvalificere ufaglærte til faglærte eller opkvalificere faglærte til en hel akademiuddannelse gennem projekt Fremtidens arbejdskraft (FAK), som Business Aabenraa, Haderslev Erhvervsråd og Tønder Erhvervsråd er partnere i (Sønderborg Vækstråd deltager på særlige vilkår).
- URS og Syddansk Vækstforum vil arbejde for at sikre kvalificeret arbejdskraft igennem mere målrettede efteruddannelses tilbud og branchepartnerskaber jf. fx initiativerne om Øget voksen- og efteruddannelse i den fælles syddanske indsats vedr. kvalificeret arbejdskraft. Den fælles syddanske indsats vedr. kvalificeret arbejdskraft er en del kommunernes og regionens fælles udmøntning af Region Syddanmarks Vækst- og udviklingsstrategi.
- URS og Syddansk Vækstforum vil arbejde for at få flere unge til at vælge og gennemføre de uddannelser på både faglært og videregående niveau, som virksomhederne i Sønderjylland efterspørger fx tekniske uddannelser. Ikke mindst CIE skal medvirke til, at virksomhederne inden for fx energieffektive teknologier får bedre adgang til kvalificeret arbejdskraft.

7. Kapitalfremskaffelse og Scale-up

I 2012 etableredes den erhvervsdrivende fond Welfare Tech Invest med midler indstillet af Syddansk Vækstforum. Det er fondens formål at accelerere syddanske virksomheders vækst gennem tilførsel af kapital og ressourcer. Målgruppen er unge virksomheder inden for de prioriterede forretningsområder og virksomheder i yderområderne. Pt. er fondens kapital udlånt eller investeret i virksomheder. Flere af disse er beliggende i Sønderjylland. Der forventes over tid tilbageløb af midler, som kan investeres i nye

virksomheder. Fondens direktion og bestyrelse holder sig løbende orientret om investeringsmuligheder i nye syddanske virksomheder, også i Sønderjylland.

Derudover har Syddansk Vækstforum sammen med de øvrige regioner etableret en række elitetræningscentre i regi af Scale-up Denmark. Dette er også tilbud, som også kan benyttes af virksomhederne i Sønderjylland.

Ramme

Aftalen træder i kraft den 1. juli 2017 under forudsætning af godkendelse i Udviklingsråd Sønderjyllands bestyrelse og i Syddansk Vækstforum.

Erhvervspartnerkabet løber fra 1. juli 2017 til 30. juni 2019. Erhvervspartnerkabet kan tages op til revision midtvejs, dvs. medio 2018.

For UdviklingsRåd Sønderjylland:

Dato: 8-6-2017

Leif Friis Jørgensen

Formand for Udviklingsråd Sønderjylland
og direktør, Naturmælk Amba

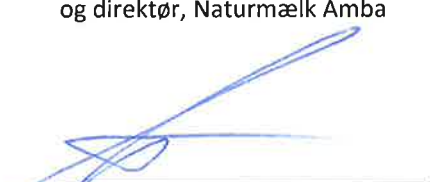
For Syddansk Vækstforum:

Dato: 9/8-2017

Stephanie Lose

Formand for Syddansk Vækstforum og regionrådsformand

H. P. Geil

Næstformand for UdviklingsRåd Sønderjylland
og borgmester, Haderslev Kommune.